No. 1599 Zaterdag 22 Augustus 1914. 31ste Jaargang.

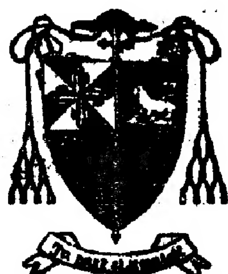
AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

Fr. MICHAËL GREGORIUS VUYLSTEKE,

VAN DE ORDE DER PREDIKHEEREN

Door de genade Gods en de gunst van den Heiligen Stoel

Tit. Bisschop v. Charadrus en Apostolisch Vicaris v. Curaçao,

Aan de Geestelijken en Geloovigen van zijn Vicariaat

ZALIGHEID IN DEN HEER.

Beminde Geestelijken en Geloovigen.

Heden bereikte Ons het onverwachte bericht van het overlijden van Onzen Allerheiligsten Vader, Paus Pius X, God krone hem in zijn heerlijkheid, in den nacht van 19 op 20 Augustus.

Bij de ontstellende berichten van den vreeselijken oorlog, die geheel Europa in beweging brengt en voor een groot deel der menschheid een der verschrikkelijkste rampen dreigt te worden, treft deze plotselinge tijding bovenal ons, Katholieken, met droefheid en rouw.

In Pius X verliest de Katholieke Kerk haar Zichtbaar Opperhoofd hier op aarde, en verliezen wij, Katholieken een Paus, d. w. z. een Vader, tot wien wij allen met liefde en betrouwen opzagen.

Elf jaren lang heeft Pius X de kudde geleid, door Jesus-Christus aan Hem toevertrouwd.

Hij heeft ons geleid, niet langs nieuwe wegen, maar langs den ouden, zekeren weg der ongeschonden waarheid en van ongerepte zeden. Strijd heeft Hem dit gekost, ontzaglijken strijd, ook met de machtigen der aarde. Maar de Paus is trouw gebleven aan zijn devies: „Alles te herstellen in Christus."

Pius X heeft ons daarbij een voorbeeld gegeven van een onbegrensd vertrouwen in de Goddelijke leiding der Kerk.

Wat Zijne Heiligheid gedaan heeft om de veelvuldige Communie onder de geloovigen te bevorderen en de eerste H. Communie der kinderen te vervroegen geeft Hem recht op de dankbaarheid der geheele Katholieke wereld.

De roep van heiligheid, welke tijdens zijn leven van Hem uitging en zijn apostolische ijver voor het heil der zielen, waardoor Pius X zeer zeker was eèn man naar Gods hart, ontheffen ons, Beminde Geloovigen, echter niet van den plicht om te bidden voor de rust zijner ziel.

Daarom verlangen Wij, dat in alle kerken van Ons Vicariaat op een dag in de week, volgende op de afkondiging van dit schrijven, een plechtige uitvaart zal gehouden worden voor de zielerust van Z. H. Paus Pius X. Den Geloovigen verzoeken Wij op dien dag tot de H. Sacramenten te naderen. Om ook den kinderen gelegenheid te geven hunne dankbaarheid te uiten jegens den Paus, die hen zoo lief had en hun zulke groote voorrechten schonk, zal de Eerw. Heer Pastoor een dag vaststellen, waarop zij gezamenlijk de H. Communie kunnen ontvangen.

Tevens verzoeken Wij dringend de gebeden van Geestelijkheid en Geloovigen voor het aanstaande Conclaaf, waarin de Kardinalen der H. Roomsche Kerk zullen samenkomen voor de keuze van den nieuwen Paus, opdat het den Heiligen Geest behage een waardig Plaatsbekleeder van Onzen Heer Jesus Christus aan Zijne Kerk te schenken.

Daarom bepalen Wij als volgt:

1o In iedere H. Mis zal de *Oratio Imperata de Spiritu Sancto* gebeden worden;

2o Na iedere vastgestelde H. Mis zullen door den Priester 5 maal het Onze Vader en Wees Gegroet met de Geloovigen gebeden worden;

beiden, tot de keuze van den nieuwen Paus bekend is.

En zal dit ons schrijven worden afgekondigd in alle kerken en openbare kapellen van Ons Vicariaat op den eersten Zondag na ontvangst.

Gegeven te Curaçao den 21sten Augustus 1914.

† fr. MICHAËL GREGORIUS

Bisschop voornoemd.

Z. H. PAUS PIUS X ✠

Terwijl de machtigen dezer aarde met geweld van wapenen elkanders recht betwisten en bloed vergieten bij stroomen, heeft de Engel des Vredes deze wereld verlaten en is ingegaan in het rijk van Zaligheid en geluk.

De verheerlijkte geesten, in blanke kleederen gehuld, zijn hem tegemoet getreden met palmen in de hand en kronen op het hoofd om hem te begeleiden tot den troon van Christus, den Verwinnaar, die viert Zijn eeuwige zegepraal.

Een zegepraal van eeuwige rust en altijddurenden vrede, stralend van onvergankelijk geluk.

Als een hemelsch visioen verschijnt boven kruitdamp en oorlogsgloed de edele grijsaard in witte soutane, opstijgend naar de eeuwige glorie.

Daar is nog een ander rijk, dan dat door wapenen wordt bevochten. Daar is nog een andere vrede dan die met bloed wordt gekocht.

Het Godsrijk hier op aarde wordt niet geregeerd met kanonnen, maar bestuurd in vrede en liefde, enkel en alleen door de kracht, welke uitstraalt van de geopenbaarde waarheid.

Geen souverein telt zoovele onderdanen als de Paus van Rome, geen koning of keiser heeft zooveel macht als Hij.

Hij alleen bezit de macht om werkelijk vrede te brengen op aarde, vrede ook in de harten der menschen, die Hij leert gehoorzamen aan God.

De vrede ging op aarde verloren, omdat de menschen niet meer van goeden wille zijn en niet meer luisteren naar Gods gebod.

Paus Pius X heeft gewaakt als een wachter op de tinne des tempels, Hij heeft zijn stem verheven om te waarschuwen tegen het dreigend gevaar, den algemeenen afval van God. De wereld is ongodsdienstig geworden en heeft het geloof verloren. Paus Pius heeft getracht te redden, wat nog te redden viel en poogde alles te herstellen in Christus. Zij, die naar den stem des Opperpriesters geluisterd hebben, ondervonden, hoe onder diens machtige leiding het geloof in God krachtiger opleefde in hunne harten, hoe het verinnigd werd en versterkt door vromen godsdienstzin.

In de elf jaren van zijn zegenrijk bestuur toonde Paus Pius X een buitengewoon man te zijn der Goddelijke Voorzienigheid om vooral het inwendige bestuur der Katholieke Kerk te regelen en te ordenen, en vrij te houden van alle verkeerde invloeden. Het recht van *Veto* bij de Pauskeuze, waarop sommige Mogendheden zich nog beriepen, heeft Pius X voor goed afgeschaft. De vrije rechten der vrije Kerk werden door Hem vrijmoedig opgeëischt. Voor de opleiding der toekomstige Geestelijkheid, zoowel als voor het godsdienstonderricht der leeken werden door Paus Pius zeer practische regels gegeven, de insluipsels van Amerikanisme en Modernisme ten strengste geweerd, de Leer der Kerk werd zuiver en ongeschonden bewaard. Alle bijmenging van meer moderne denkbeelden zoowel op theoretisch als practisch gebied werd onverbiddelijk afgewezen als niet overeenkomstig de door Christus zelf geopenbaarde waarheid.

De volmaakte constitutie van het volledig afgewerkt geheel der Roomsch Katholieke Kerk trad meer en meer naar voren. Maar ook haar optreden naar buiten, het meewerken aan de oplossing der sociale nooden, heeft Paus Pius geregeld en duidelijk haar gedragslijn voorgeschreven.

In de buitengewoon moeilijke tijden, welke de Kerk doormaakte, was Pius als Petrus een onverschrokken belijder van Christus' Godheid, een koene verdediger van de rechten der Kerk, die niet week voor geweld en niet gevangen werd met list. Pius X was een door God gezonden Leeraar, een klaroen der waarheid, een oprecht vrome Paus, een groote figuur in de wereldgeschiedenis dezer eeuw. Hij ruste in vrede!

NAAR HET GELUK.

(Uit het leven van een bekeerling).

LVII. Tehuisreis.

(vervolg).

Wilt ge tevreden leven?

We zullen eens een onzer groote dichters aan het woord laten. Hij zegt:

Daar was eens een man, die vrouw en kinderen bezat; wel moest hij hard werken, maar hij kon toch in zijn onderhoud voorzien. De kinderen waren gehoorzaam en de vrouw was ook zeer goed; zij had alleen maar een heel klein gebrek.

De man, namelijk, had de gewoonte na volbrachten arbeid een glas bier te gaan drinken, en moest daarover, iederen avond opnieuw, een strafpredicatie hooren.

In 't begin had hij schik in 't geval, vervolgens werd hij er ongevoelig voor, maar ten slotte was het hem onverdraaglijk. Op zekeren dag ging hij naar den lieven-God en sprak: „Lieve Heer, geef mij een ander kruis, want het kruisje van mijn huis kan ik niet langer dragen."

„Uitstekend, antwoordde de goede God, gooi het maar op dien hoop daar en zoek u een ander, er liggen er nog genoeg."

Kreunend sleepte hij zijn loodzwaar kruis verder, dat hem de knieën knikten, en wierp het met een harden slag midden tusschen den grooten hoop.

Verlicht en bevrijd van zijn zwaren last ging hij met moed een ander kruis zoeken en probeerde telkens een ander, wat het lichtste was.

Hij had er een: „Een leven vol zorgen." Neen, daar moest hij niets van hebben.

Een tweede, een derde met: „Gevangenis," of „de vrouw ziek," of „verwaarloosde kinderen." Weg er mee! Zooiets bevalt hem heelemaal niet.

Eindelijk, na veel gezoek, ziet hij er eentje liggen, dat hem nog al licht toeschijnt. Hij neemt het op, probeert het eens links, draagt het eens rechts, dan weer plat op den rug; ja, ja, dat lijkt hem, 't is zoo licht als een veertje. Hij besluit dit kruis maar te nemen. Huppelend van plezier danst hij verder en voelt niet den minsten druk van zijn lichten last. Thuis gekomen bekijkt hij zijn eigen gekozen kruis nog eens aandachtig van alle kanten. Maar wat is dat nu? 't Komt hem zoo bekend voor. Ja zeker, er is geen twijfel meer mogelijk; 't is zijn oud, weggeworpen kruis.

Zoo verschijnt ons eigen leven telkens in een ander licht, naargelang wij ons eigen lot vergelijken met dat van anderen.

Wij maken allen verschillende reizen De een treft een mooie, kalme zee, en weet niet wat noodweer is, of storm, terwijl een ander tot over de ooren in zorgen gedompeld met de grootste moeite het hoofd boven water moet houden. Een derde wordt van de eene klip op de andere geworpen, totdat ook hij eindelijk uitgeput zijn anker werpen kan in veilige haven.

Maar hoe ook de reize zij van ieder van ons, als wij ons dagboek aandachtig doorbladeren, zullen wij op iedere bladzijde melding zien gemaakt van de goedheid Gods, die maar niet moede wordt ons te beschermen en te toonen, dat Hij getrouw is in zijne beloften tot in de kleinste bijzonderheden toe.

Maar niet alleen aan ieder onzer in het bijzonder, ook in het algemeen, de geheele wereldgeschiedenis door, heeft de goede God de bewijzen geleverd, dat ieder woord van de H. Schrift in vervulling gaat.

Wordt vervolgd.

Van Curaçao naar New-Orleans

LANGS EEN OMWEG.

Aangeboden door

J. H. B. GRAVENHORST.

Eenige lijken had men een stuk touw aan de beenen vastgemaakt en een eind van de hutten weggesleept, waar zij tot voedsel voor de honden en stinkvogels bleven liggen.

Men was op het laatst bevreesd, besmet te worden, door de lijken met de hand aan te raken. Zij, die aan den dood ontkomen waren, zagen er als schimmen uit en hadden gebrek aan levensmiddelen.

Na met den meesten spoed dat tooneel van ontzettende ellende, waarvoor menigeen zou teruggedeinsd zijn, in oogenschouw te hebben genomen, besloten de reizigers zich uit het dal te verwijderen en naar den voet van den Kohoroberg te rijden om van daar zoo veel mogelijk met raad en daad de ongelukkigen in het dal bij te staan.

Men stapte bij een oude kennis van Mehija af en vernam van hem dat tweederden der dalbewoners overleden waren en niemand zich thans naar het dal durfde begeven, uit vrees door de koorts te worden aangetast.

In onze beschaafde wereld doet de hebzucht den mensch dikwijls lage streken begaan; deze onbeschaafde landstreek maakte helaas! geen uitzondering daarop. In een hut, niet ver van de reizigers, waren vier dagen geleden drie Columbianen van de stad R. H. aangekomen. Zij hadden van hunne Indiaansche kennissen vernomen, dat er veel Indianen in het Kohoro-dal aan koortsen overleden waren, waarop zij onmiddellijk besloten hadden van deze gelegenheid gebruik te maken, om zich de beurs te spekken. In allerijl hadden zij te R. H. een groote quantiteit kinine gekocht, en zich daarmede naar de aangeduide plaats begeven.

Daar aangekomen, hadden zij een besoek bij de dalbewoners afgelegd en den zieken medegedeeld, dat zij geneesmiddelen voor hen hadden medegebracht, die zij bereid waren, in ruil voor muilen, hoornbeesten en schapen aan hen af te staan. Voor één rund kon men zes poeders ontvangen, voor twee schapen één poeder kinine. Opgeloste kinine in een flesch van een halve liter kostte één muilezel. De nood was ten top gestegen; geen hulp kwam uit de omliggende beschaafde landen opdagen. Men besloot dus zich liever

O, die telegrammen!

Meer dan ooit gevoelen we onze allergebrekkigste verbinding met het Buitenland.

't Is oorlog, volop oorlog, en hier teren we op oude berichten, die ons komen vertellen, hoe de toestand was, al dagen geleden!

En dan nog!

Een algemeen overzicht wordt er niet gegeven; alles wordt bekeken van een en denzelfden kant.

Hoe gaarne zouden we dat anders wenschen en slechts zakelijke, objectieve berichten willen ontvangen, overeenkomende met den feitelijken toestand, zonder verdere beschouwingen.

Dat kan nu eenmaal niet.

Een Fransche Kabel doet zijn best zijn vaderland te dienen en zal niet dan noodgedwongen de tegenvallers en nederlagen zijner landgenooten aan de wereld bekend maken.

Ook is het een internationaal gebruik sterke censuur toe te passen op alles wat tijdens den oorlog wereldkundig wordt.

Zijn daarom de hier gepubliceerde telegrammen absoluut waardeloos?

Dat kan noch mag men beweren.

De berichten klinken erg Fransch, en zijn daardoor sterk anti-Duitsch, maar daarom missen zij nog geenszins alle waarde.

Men zij slechts erg voorzichtig bij 't lezen.

De eerste berichten mistrouwe men een weinig en wachte tot er in volgende telegrammen nog meer over gesproken wordt. Is dit niet het geval, dan kan men bijna zeker zijn, dat het eerste bericht slechts op vermoedens steunde. Zoo geschiedde bijvoorbeeld met de berichten over Nederland, dat de Duitsche troepen *Limburg* (Holland) waren binnengetrokken, en dat er bloed had gevloeid. Geen enkel telegram heeft daar later ook nog maar iets over gehad. Het paste ook niet meer in den samenhang der later ontvangen nieuwstijdingen. Men kan ze dus gerust schrijven op rekening van de phantasie der journalisten en de overhaasting van hun werk.

De oorlogscorrespondenten missen den tijd tot verder en kalmer onderzoek.

In zenuwachtigen haast wordt alles geseind wat van belang kan zijn en een wending geven kan aan den bestaanden toestand.

In het gewoel van den strijd kunnen wij geen bedaard overwogen berichten verwachten. Dat zou bovenmenschelijk wezen, en onnatuurlijk.

Wij echter, die hier in vreedzame kalmte de telegrammen zitten te lezen, moeten gezond verstand genoeg hebben om de elkander opvolgende berichten onderling te vergelijken.

Komt iets in tegenspraak met het vroeger gezegde, dan legge men dat op zij, tot nieuwe berichten deze onduidelijkheid opheffen.

De waardeering der feiten late men verder voor rekening van den oorlogscorrespondent, hier in casu voor dien van *Le Matin*, en beschouwe de vermelde feiten met nuchter oog zonder eenige bij-omstandigheden.

Op deze wijze kan men zich toch wel eenig denkbeeld vormen van den gang van zaken. Vergissingen en misrekeningen zijn ook dan nog niet uitgesloten, maar men moet van een telegrafisch overzicht van de wereldgeschiedenis, op den dag zelf dat die wereldfeiten plaats hebben, niet de bezonkenheid eischen van de geschiedenis der vervlogen eeuwen. In den loop der tijden hebben zich herhaaldelijk verschillende gezichtspunten in de geschiedenis gewijzigd door het vinden van nieuwe documenten, of door het bewijs van onbetrouwbaarheid der aangehaalde bronnen.

Is er dan zooveel op tegen, dat wij de geschiedenis van den dag later wijzigen, als wij beter worden ingelicht?

Men leeft toch mee met zijn tijd, men wil toch weten, voor zoover dit mogelijk is, hoe de toestand op het oogenblik is! Weinig landen zullen in staat zijn tegelijkertijd de berichten te publiceeren van Franschen, Engelschen en Duitschen Kabel. We mogen ons verheugen, dat wij ten minste komen te weten, wat de halve wereld weet. In grove trekken hebben we het oorlogsveld toch voor ons en kunnen we de bewegingen der verschillende legers volgen.

Wij meenen daarenboven aan onze geachte Lezers de verzekering te mogen geven, dat ons verkort overzicht van de telegrafisch ontvangen berichten met de noodige zorg en omzichtigheid geschreven wordt.

De hier gepubliceerde telegrammen worden maar niet klakkeloos overgenomen, maar wel degelijk vergeleken met de berichten, gepubliceerd te New York, op Santo Domingo, Puerto Rico en te Caracas.

Men vergeve ons deze aanprijzing van eigen waar, doch wij achtten ze noodzakelijk om den buitengewoon inspannenden arbeid, welke noodig is om het oorlogsoverzicht te schrijven, niet vruchteloos te laten door de los daarheen geworpen bewering: De telegrammen zijn onbetrouwbaar!

De alhier ontvangen berichten worden zoo goed mogelijk onderzocht en onderling vergeleken, alsmede getoetst aan de berichten, voor zoover ze onder ons bereik komen, die in andere landen worden openbaar gemaakt.

De Oorlog in Europa.

De toestand in Nederland.

Onze geachte Collega *Boletin Comercial* begon Maandag ll. 17 Augustus zijne nieuwsberichten met de cursief gedrukte mededeeling:

„Uit zeer goede bron vernemen wij, dat de Heer Gouverneur gisteren van den Minister van Koloniën een telegram ontving, gedateerd 15 Augustus, waaruit blijkt, dat Holland nog in vrede is."

Wij verheugen ons over dit bericht; dat geeft ten minste eenige vastigheid en laat ons niet in zulk een pijnlijke onzekerheid.

Bestaat er echter, zoo zouden wij willen vragen, geen voldoende reden om geregeld officieele bulletins uit te geven met berichten uit het Moederland? We hadden zeker verwacht, dat dit reeds lang van hooger hand zou zijn geschied. Nederland mag zijn Koloniën niet in onzekerheid of twijfel laten. Daar staan hier te groote belangen op het spel.

Zoo iets medewerkt om de saamhoorigheid tusschen Moederland en Koloniën te bevorderen, dan is het toch wel het volop kunnen medeleven met Nederland in deze ernstige, kommervolle tijden.

Maar juist van ons eigen Vaderland hooren wij het minst.

Dat men derhalve van Nederland uit ons geregeld seine, hoe de toestand in het algemeen is en ons ook mededeeling doe van bizondere feiten, opdat wij volop kunnen meeleven met het Moederland en volkomen op de hoogte blijven van den aldaar heerschenden toestand.

Uit de telegrafische berichten kunnen we opmaken, dat Nederland zijn beste krachten inspant om de neutraliteit te handhaven.

In de drie Zuidelijke provincies, Limburg, Brabant en Zeeland werd de staat van beleg afgekondigd. De militairen zijn derhalve in de grensplaatsen ingekwartierd langs heel de Belgische grens. Een bewijs, dat onze Regeering uiterst waakzaam is. Nu dat mag dan ook wel, want de in België strijdende troepen komen dikwijls dicht genoeg bij. Niet te verwonderen zou het zijn, dat werkelijk, zooals de telegraaf meldde, België en Frankrijk aan Nederland gevraagd hebben, of wij wel voldoende op onze hoede zijn, en wat wij van plan zijn te doen, als ons grondgebied wordt geschonden. *Je maintiendrai* heeft Nederland geantwoord. Hebt maar geen zorg over ons, we staan onze vijanden, en zullen hen ons van het lijf weten te houden.

Eenige Uhlanen werden in Maastricht reeds gevangen genomen en ontwapend. Zij zullen daar nu het einde van den oorlog moeten afwachten. Ook 59 Mecklenburgers, die zich op Nederlandsch grondgebied verscholen, werden gevangen genomen en naar Alkmaar opgezonden.

Van harte hopen wij, dat het optreden van Nederland zich tot der gelijke neutraliteitshandhaving moge blijven bepalen. De strijd in België kruipt echter wel wat hooger op, en zoo zouden de Nederlandsche troepen wel eens gedwongen kunnen worden met geweld van wapenen de opdringende strijders terug te drijven.

IN BELGIË.

L' Union fait la force. De Belgen houden dapper stand, vereenigd door een groote geestdrift voor het vaderland. Toch achten wij den toestand voor hen iets minder gunstig.

In den strijd rondom Luik moet men de verschillende gevechten goed uit elkander houden.

Het eerste gevecht begon 3 Augustus en bestond in het oprukken van het binnentrekkende Duitsche leger naar Luik. Deze aanval op stad en forten mislukte jammerlijk en kostte zeer veel menschenlevens. 36 Uur werd er achtereen gestreden, maar de Duitschers moesten afdeinzen met bebloede koppen.

Middelerwijl was de Kroonprins aan het hoofd van 100 000 man voor Luik gekomen en opnieuw werd een uitval gedaan in den vroegen morgen van 6 Augustus. Bij deze gelegenheid werd de stad veroverd, de Gouverneur en de Bisschop gevangen genomen, en werden de troepen ondergebracht in de Universiteit en groote gebouwen.

Een derde gevecht volgde den 9 den Augustus, toen de Belgen het Zuidelijk gedeelte der stad weer terugwonnen, vele kanonnen en eenige mitrailleuses buitmaakten, alsmede eenige voorname officieren gevangen namen.

Het verlies van Luik heeft voor de Belgen weinig te beteekenen, daar de sterke vestingen rondom de stad in hunne handen bleven. Zij konden niet schieten op den vijand, toen deze de stad binnendrong, uit vrees, dan zelf hun eigen mooie stad te vernielen. De burgerwacht was spoedig overrompeld en de burgemeester gelastte den troepen zich over te geven aan den veel sterkeren vijand.

Op 10, 11 en 12 Augustus volgden meer de gevechten in het open veld De Duitschers waren thans veel talrijker opgekomen, hadden grover geschut en verspreidden zich in verschillende richtingen. Er bleef nog wel een flink aantal troepen dicht bij de forten van Luik, omdat deze, de hoofdpositie van België, het koste wat het koste, genomen moeten worden, maar men zocht de krachten van België te verdeelen en zoo rondom Luik te verminderen en te verzwakken. Gelukkig hadden de Belgen echter versterking ontvangen van de Franschen en de Engelschen, die elk voor zich een gedeelte van den vijand voor eigen rekening namen.

Stellen we nu Luik als middelpunt, dan zien we het Duitsche leger zich verspreiden als een ster. In oostwaartsche richting teruggedrongen naar Chaudfontain, liepen de stralen breeder uit naar Verviers en Spa. Ook de opwaartsche beweging naar Visé houden wij voor een terugtrekken, maar de Zuidwestlijke beweging naar Hoei, Andenne, Namen, Dinant is wel degelijk een opmarsch naar Frankrijk, het doel van heel den tocht. Namen is minstens een even sterke vesting als Luik.

Het Noordwestelijk optrekken naar Landen, Hasselt, Diest schijnt te doelen op een aanval op Brussel. Deze opmarsch is echter gestuit door het vereenigde optreden van Belgen, Franschen en Engelschen, die niet langer verdedigend, maar aanvallenderwijze optreden.

In de telegrammen wordt herhaaldelijk de vrees geuit, dat België hoofdzakelijk het terrein van den strijd zal blijven en dat op Belgisch grondgebied de beslissende slag zal geslagen worden.

Wij vinden dit al zeer onwaarschijnlijk. Wel is er een groote veldslag te verwachten op Belgisch grondgebied tusschen de Duitschers en de verbonden Franschen, Engelschen en Belgen, maar de beslissing van den krijg zal deze veldslag niet brengen. Een zeer groot gedeelte van het Duitsche leger bevindt zich reeds

In Frankrijk.

Geheel tegen de bedoeling in en buiten alle berekening om wordt een gedeelte van het Duitsche leger tegengehouden door de Belgen. De groote beweging van het meerendeel der Duitsche troepen was naar Frankrijk. Nu zal natuurlijk later, toen de tegenstand der Belgen zoo krachtig bleek, wel een grooter aantal soldaten door België zijn gezonden dan oorspronkelijk het plan was, maar dat kan toch aan de groote mobilisatie het het leger in de richting van Frankrijk geen wijziging meer brengen.

Duitsche en Fransche troepen vechten op de grens van Elzas Lotharingen met afwisselend geluk, en betwisten elkander de steden Belfort en Altkirche aan de Zuidergrens, Mulhausen, iets hoogerop aan de spoorlijn gelegen, Colmar en Neu-Breisach, alweer hooger in den Elzas. Als een waaier heeft het Fransche leger zich uitgespreid binnen de grens van Elzas-Lotharingen.

Het is onmogelijk aan te nemen, dat deze troepen, die zeer talrijk moeten zijn, omdat zij over zooveel verschillende plaatsen verdeeld werden, niet door een groote troepenmacht der Duitschers worden tegen gehouden. Neen, dan schenken wij meer geloof aan een vroeger telegram, waarin mededeeling werd gedaan, dat de Keizer zijn hoofdkracht zou bewaren om naar Parijs op te trekken.

IN DUITSCHLAND.

Bij gebrek aan rechtstreeksche Duitsche berichten moeten wij zeer voorzichtig zijn met die uit Fransche en Engelsche bron. De algemeene indruk is: de groote slag moet nog geleverd worden, te land zoowel als op zee. De belegering van Luik geschiedde buiten berekening. Voor het overige is alles nog maar voorpostengevecht en voorbereiding voor den beslissenden slag. Volgens ons zal deze niet in België, maar in den Elzas geleverd worden, waar de Duitsche troepen versterking ontvingen van de Oostenrijksche en de Keizer persoonlijk aan het hoofd staat.

De Amerikaansche couranten laten doorschemeren, dat de Duitsche Kroonprins wat al te vurig en eigenmachtig is opgetreden en daardoor oorzaak is, dat het Duitsche oorlogsplan niet volgens vaste lijnen wordt uitgevoerd. Ook leest men in alle mogelijke telegrammen over het gebrek aan voedsel voor mensch en dier in het Duitsche leger.

Heel schitterend staat Duitschland er niet voor, alleen tegenover Rusland heeft het eenige voordeeltjes weten te behalen.

Donderdag werd hier een radiogram openbaar gemaakt, dat ook Japan zich in den strijd zou mengen. Als dat gebeurt, vreezen wij, dat de Ver. Staten van Noord-Amerika zich ook niet kalm zullen houden en dan zou de oorlog eerst recht algemeen worden over de geheele wereld.

HET 25ste EUCHARISTISCH CONGRES TE LOURDES.

De aankomst van den Kardinaal Legaat.

„Monseigneur", zoo hoorde ik vlak na zijn aankomst den Pauselijken legaat, kardinaal Granito Pignatelli, prins di Belmonte, tot Mgr. Schoepfer, den bisschop van Tarbes en Lourdes, zeggen, toen zij vanmiddag op het station rakelings langs me heengingen, „que m'avez-vous préparé!" En het nobel, lachend gelaat van den kardinaal, die om zijn statige postuur en zijn welgeteekende trekken als een van de schitterendste verschijningen van het H. College geldt, zag ik een oogenblik vernijpen om de ontroering meester te blijven, die hem aangreep...........

Nu heeft de ontvangst van den Pauselijken legaat dan ook een karakter gehad van onbeschrijfelijk enthousiasme en van een heete geestdrift, die hém vooral getroffen moet hebben, omdat hij in vroeger jaren, als zaakgelastigde van den Heiligen Stoel bij de Fransche regeering, maar al te dikwijls over gebrek aan geestdrift van de zijde der officieele personen te klagen gehad zal hebben, en deze dus nu dubbel van het volk zal hebben gewaardeerd.

Vóór de aankomst van den kardinaal was het op het perron een kleurige bewegelijkheid van velerlei autoriteiten, die den legaat zouden begroeten en die, omringd door den steeds aangroeienden stroom van reizigers, op het binnenloopen van den trein wachtten.

Want door het spoorwegongeluk bij Toulouse was de trein uit Tarbes, waaraan het salonrijtuig gehaakt was, dat de spoorwegmaatschappij P. L. M. den kardinaal had aangeboden, een half uur te laat en kwam eerst om 2 uur 7 in plaats 1 u. 37 aan. En met ongeduld zag men de aankomst er van tegemoet, telkens bij eenig gefluit de halzen rekkend.

De bisschop van Lourdes, Mgr. Schoepfer, stond er, met het frischrose gelaat, de scherpe oogen fonkelend achter de brilleglazen, met

---

van het vee te ontdoen, doodarm te blijven, dan naar het rijk der dooden te verhuizen. Na verloop van acht dagen hadden deze afzetters vierhonderd en tachtig runderen, twaalf muilen en ruim zeshonderd schapen in ruil voor kinine ontvangen.

Op raad van den kapitein hadden de dalbewoners met behulp van eenige bergbewoners, die door den kapitein goed betaald werden, zooveel mogelijk de lijken, die de honden en roofvogels gespaard hadden, en de hutten, waarin zich lijken bevonden, verbrand. De kapitein had, niettegenstaande de vele moeilijkheden welke zich in zulk een onbeschaafd land voordoen, eenige dagen na zijn aankomst in deze landstreek, een visscher, die in het bezit van een kano was, laten roepen en met hem overeengekomen, eenen brief naar den consul der N. te R. H. over te brengen en een trommel van hem in ontvangst te nemen.

Zes dagen later was de visscher terug en bracht den kapitein een grooten blikken trommel, gevuld met kinine poeders, die honderden het leven redde. De tijding, dat er veel kinine van R. H. was aangekomen, had bij de drie Columbiaansche handelaars koud op het lijf; zij begrepen te goed dat zij vooreerst geen kinine meer zouden kwijt raken.

De kapitein en de hoofdman Mehija bezochten de zieken dagelijks, brachten de geneesmiddelen mede, zorgden dat zij het noodige voedsel ontvingen, dat de lijken werden begraven en dat de geneesmiddelen op hun tijd werden gebruikt.

Na verloop van veertien dagen was de ziekte dan ook zoo goed als geweken. Himare was spoedig bevriend geworden met de dochter van den gastheer, den vriend van haar vader, die haar, voor tijdverdrijf, een prachtige hangmat hielp weven.

Aangenaam was het haar toch, van den kapitein te vernemen, dat hij besloten had den volgenden dag de terugreis te aanvaarden. Omstreeks zeven uur des morgens verliet men de gastvrije bewoners van de hut, na hun drie koeien als herinnering — aan dat verblijf bij hun — te hebben geschonken. Het was dien dag bijzonder koel weder, zoodat men tot tien uur doorreed en bij een Indiaan, Kajetanoe genaamd, afstapte, die men bezig vond met het vergiftigen van eene groote hoeveelheid pijlen. Op de vraag van Mehija, wat hij met al die pijlen dacht te doen, kreeg hij tot antwoord dat zijn familie strijd voerde tegen de Cosinos, die een groote kudde schapen van hen gestolen hadden, en dat zij van plan waren de roovers eerstdaags flink te kastijden. Het vergiftigen der pijlen werd aldus volvoerd. Aan de punt van elke pijl werd een vischgraat, voorzien van weerhaken, vastgemaakt en vervolgens in een kalbas gedoopt waarin zich een mengsel van verrotte vischhagedissen, vergiftige slangen en vergiftige kruiden bevond. Om het bederf te bevorderen, had men de kalbas eenige dagen onder het zand, dat gedurende den dag door de felle zon zeer warm wordt, begraven en vervolgens uitgehaald.

De wond door deze soort van vergiftigde pijlen veroorzaakt is doodelijk, zoowel voor den mensch als voor de dieren. Mehija kocht twaalf pijlen voor ruim vier stukken karet, en nam die in zijn koker mede naar huis.

Na verloop van drie dagen kwam men weder behouden en wel te huis aan. De schoener werd dagelijks terugverwacht en aangezien de kapitein voornemens was spoedig te vertrekken, ten einde werkvolk van het eiland Oro te halen, om de kwartsaders, die men gezien had, te onderzoeken, zoo besloot Himare de reis mede te maken en liet haar kist met hare mooiste kleederen en sieraden inpakken.

De Z. M. liet niet lang op zich wachten en ankerde op een morgen zeer vroeg in de baai, zoodat de kapitein en Himare gewekt werden door de gebruikelijke kanonschoten die van boord gelost werden. Zij begaven zich onmiddellijk aan boord en vernamen het nieuws uit de beschaafde wereld. De ruilhandel begon denzelfden dag van de aankomst

De visscher, die den brief naar de stad R H. had weggebracht, verscheen zeer onverwachts, nadat de Z. M. eenige dagen in de baai lag, in het holle van den nacht in zijn kano langs zijde van den schoener, zonder door de wachthebbenden te zijn gezien en had een verbazende groote schildpad van zes voet lang en vier voet breed voor den kapitein als een cadeau gebracht. Men bond een sterk touw aan een der achtervinnen van het monster vast, bevestigde dat aan boord der Z. M. en liet het in zee rondzwemmen tot op den dag dat hij vertrekken zoude, waarna het op dek gehouden werd en de reis, op zijn rug liggende, medemaakte.

Een doosje met paarlen gevuld werd door denzelfden visscher den kapitein te koop aangeboden; de man was zeer bescheiden en vroeg slechts vier geiten voor de paarlen, waaronder zich enkele zeer groote en glansrijke bevonden. Onder deze parelen bevond zich één die de grootte van een hazelnoot had.

Op verzoek van den kapitein bracht de visscher, een week later, een grootere hoeveelheid parelen aan boord, doch het grootste gedeelte was zoo geschonden, dat zij niet bruikbaar waren; men had met spijkers groote gaten daarin geboord ten einde ze als sieraad om den pols of aan den hals te dragen. De groote parel werd, drie maanden later, voor twee honderd dollars verkocht.

Nota. (Op de kust van dit schiereiland bevinden zich uitgestrekte parelbanken en met weinig onkosten zoude men schatten kunnen verdienen. Men heeft in de nabijheid der banken veilige ankerplaatsen en de zee is op die banken meestal kalm).

De Z. M. had intusschen eene volle lading divi-divi, hoornbeesten, enz. gekocht en lag reeds gereed om te vertrekken, toen men aan boord een vijftigtal Indianen bespeurde

zijn secretarissen, den burgemeester van Lourdes, Lacaze, in het zwart met den ambtsketen om en den driekleurigen sjerp om het middel en de gemeenteraadsleden van Lourdes.

Maar eindelijk daverde de lange trein dan toch het station binnen. En nauwelijk kleurde het purper van den Kardinaal in den salonwagen, of een daverend „Vive Pie X" jubelde op. De gewone trein werd afgehaakt en de locomotief met den salonwagen reed door om te wisselen en stil te houden voor de plaats, waar de autoriteiten stonden. De kardinaal steeg toen uit met zijn gevolg: Mgr. Légasse, apostolisch protonotarius en de geheim-kamerheeren van den Paus, graaf Sassoli de' Bianchi en met de personen, die hem tot Tarbes ter verwelkoming tegemoet waren gegaan, den grijzen deken van Lourdes en enkele andere autoriteiten.

De rijzige gestalte van den kardinaal boog zich om Mgr. Schoepfer te omhelzen, maar daarmede was thans alle officieelheid ook afgeloopen. Want van alle kanten drong het volk op en bracht den kardinaal een uitgelaten, geestdriftige ovatie, telkens weer juichend: „Vive Pie X", „Vive le Pape".

Met moeite drongen de brancardiers van de grot, die hun liefdevol ziekenwerk nu in politiedienst hebben omgezet, een open ruimte door de menigte, opdat de kardinaal langs een met tapijten en bloemen versierden gang, die men terzijde van het station had aangebracht, zich naar het hotel Terminus, vlak naast het station, zou kunnen begeven, waar de eigenlijke officieele ontvangst zou plaats hebben.

Van alle kanten greep men de hand van den kardinaal en kustte zijn ring, zoodat hij zijn hand nauwelijks kon opheffen ten zegen. Zoo kwam hij ook langs mij heen en hoorde ik hem de boven weergegeven woorden zeggen, die wel den grooten indruk vertolkten, welken de eerste ontvangst op den kardinaal maakte.

De niet bijster ruime, maar prachtig met bloemen en tapijten versierde salons van het Terminushotel, waren in een oogenblik volgeloopen met autoriteiten en pers menschen Een muziekkorps, in den tuin opgesteld, schetterde een fanfare en van buiten klonk het gejuich en gejubel der menschen, die men door de ramen ook hun geestdrift al kon zien uitzwaaien met hoeden en handen.

In den salon hield de burgemeester een korte, hartelijke rede van welkom, die in gracielijk Fransch door den kardinaal [illegible] met een uitspreken van zijn verheugen, vooral, dat hij weer in de „bonne et belle ville" van Lourdes wezen mocht, wier naam benoemd was in heel de wereld en aan de grootere verspreiding van wier roem hij vooral in de komende dagen hoopte te mogen medewerken.

Na deze plechtigheid trad de kardinaal naar buiten en werd omklaterd door het uitbrekend gejuich van de dichte menigte, die in de omgeving van het station stond opgedrongen. Van de daken en balkons golden, met gewuif en gezwaai, de daverende toejuichingen, die, voortgedragen door de drommen beneden, den kardinaal in zijn fel-rooden mantel omklotsten en omziedden.

De stoet stelde zich op: vooraan een viertal ruiters in oud-Lourdesche kleeding: grijze jassen, kuitbroeken, dik-wollen konsen en een baret op; gevolgd door het muziekcorps, dat fanfares schetterde en daarachter het rijtuig van den kardinaal met vier paarden, door twee postiljons bestuurd.

Nauwelijks was de kardinaal gezeten, of het volk drong weer van alle kanten op, om zijn ring te kussen en hem in zijn rijtuig toe te zwaaien. De enkele gendarmen maakten zich over de afzetting niet al te druk en lieten de menschen hun geestdrift maar uitvieren.

In het zonlicht, dat nu door de wolken brak, was het een gezicht van wonderlijke levendigheid van enthousiasme, die in Zuidelijke heftigheid geen grenzen kende, maar in zijn maatloosheid juist zeer aangrijpend was: een wanorde in haar uitbundigheid, prachtiger dan de mooiste orde. Men liep met het rijtuig van den kardinaal mee, bleef het juichend omzwermen, zoodat de volgrijtuigen met het gevolg en de andere autoriteiten er bijna geheel van gescheiden werden.

Zoo zag ik den stoet in de straten, waar de vlaggen en wimpels in kleurige felheid meeschaterden, verdwijnen in een ziedende woeling van menschen, ombruist door een branding van gejuich......

Langs een korteren weg ben ik toen naar de Esplanade gegaan, waarvan een deel voor de basiliek met touwen was afgezet. Op het platform, voor de Rozenkranskerk, hadden zich de reeds in Lourdes aanwezige kardinalen, een vijftal, met de aartsbisschoppen verzameld. Het gloeiend-rood kleurde er naast het zachtere purper en violet, of het zwart der toga's en het wit der superplis! Het was een verzameling van kerkelijke autoriteiten uit alle landen en werelddeelen: bisschoppen uit Armenië met lange baarden en plat-zwarte hoeden, ordesprelaten in het wit en het grijs, gebogen grijsaards en gestalten in den vollen bloei van het leven.

En rondom de afzetting en hoogop langs de balustraden der glooiingen, drong zich het Katholieke volk, ook uit alle naties en alle werelddeelen, één, onderling en met zijn geestelijke overheden, om gemeenschappelijk hulde te brengen aan den vertegenwoordiger van den allen gemeenschappelijken Vader.

Dat was een indrukwekkend gezicht, uiterlijk in zijn schitterenden kleuren-glans en innerlijk in zijn geweldige eenheids-beteekenis......

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijk Berichten.

Z. H. Paus Pius X. ✠

Een telegram uit Rome, 18 Augustus, meldde: Z. H. de Paus wordt steeds zwakker, zijn toestand is hoogst bedenkelijk. De geneesheeren hebben verboden den Paus mededeelingen te doen omtrent den oorlog, daar deze berichten Z. H. al te zeer aangrijpen.

Een draadloos bericht van Puerto Rico, 20 Augustus zeide: De Paus is hedennacht gestorven.

GUISEPPE MELCHIORE SARTO werd geboren 2 Juni 1835
Priester gewijd 1858
Benoemd tot Aartspriester van Salzano 1867
Kanunnik van de Cathedraal van Treviso 1875
Vicaris Capitulaar 1878
Bisschop van Mantua 1884
Kardinaal 1893
Patriarch van Venetië 1893
Paus van Rome, gekozen 4 Aug. 1903
Paus van Rome, gekroond 9 „ 1903

De Apostolisch Vicaris van Curaçao heeft naar aanleiding van den dood des Pausen last gegeven op de kerken [illegible] dagen lang [illegible] en [illegible] klokken te luiden.

In alle kerken zal een plechtige requiemmis worden opgedragen.

Soeur Marie Rosalia ✠

Dinsdag 18 Aug. in den namiddag is op Habay zacht en kalm overleden de Eerw. Zuster MARIE ROSALIE, in den gezegenden ouderdom van 77 jaren.

Soeur ROSALIE, in de wereld Mejuffr. CAROLINA EVERTSZ, is een Curaçaosche van geboorte. Op 20 jarigen leeftijd nam zij het kloosterkleed aan en legde 23 Mei 1858 hare religieuze Geloften af.

Altijd heeft Soeur ROSALIE zich vol ijver en toewijding getoond. Zij wist zoo aardig met de kinderen om te gaan en hield ze toch terdege in bedwang, zoodat ze met pleizier op school kwamen en vlijtig leerden. Hare groote verdiensten als onderwijzeres werden door het Gouvernement erkend door hare benoeming tot ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Hare laatste levensjaren bracht Soeur ROSALIE op Habay door, waar zij, tot voor enkele maanden, nog iederen dag les gaf aan de weesjes. Toen dwong haar een pijnlijke ziekte zich aan een operatie te onderwerpen. Ze heeft daarna nog eenige maanden geleefd, maar hare krachten schenen verteerd.

De HEG. Heer Gouverneur woonde met zijn Adjudant de begrafenis bij.

R. I. P.

De nieuwe kerk.

Wegens de moeilijke tijdsomstandigheden werd van de ruim 90 man, die aan den bouw der nieuwe kerk werken, ± de helft tijdelijk ontslagen. Er zal getracht worden met halve krachten geregeld door te gaan.

De Verjaardag van Hare Majesteit

zal om den oorlog zonder publieke feestelijkheden voorbijgaan. Alleen de schoolkinderen zullen worden onthaald.

Onderwijs.

De familie L. v. D. VEEN ZEPPENFELDT ontving Donderdag uit Nederland de blijde tijding, dat de beide leerlingen van het St. Canisiuscollege te Nijmegen, GERARD en DELFINUS, met goed succes hun jaarlijksch examen hadden afgelegd. GERARDUS is bevorderd tot de 5e en DELFINUS tot de 4e klas H. B. S.

Deze laatste gaat nu over naar de Handelschool.

Onze hartelijke gelukwenschen aan Ouders en Leerlingen.

Naar Nederland terug.

De Heer W. A. J. T. ZELLE gewezen Directeur van O. W. is met de *Legaspi* naar Europa teruggekeerd.

Draadloos.

Met voldoening hebben we gezien, dat hier thans ook draadlooze berichten worden openbaar gemaakt.

Wij zijn het Bestuur dankbaar voor dezen maatregel.

De lezers maken wij erop attent, dat wij met deze berichten in eens een heele week zijn vooruitgesprongen.

Er is nu een gaping van een dag of vijf.

Op zoek naar vracht.

Nu eenige stoombooten, om den oorlog in Europa, niet varen kunnen, missen wij den aanvoer van sommige artikelen voor eigen gebruik, of als doorvoer, bestemd voor andere havens.

Kan onze eigen zeilvaart nu niet een deel van deze vrachten zelf gaan halen?

Natuurlijk, kunnen onze scheepjes niet naar Hamburg of New York gaan, maar de havens van Venezuela, Colombia en Haïti liggen toch niet zoo ver af.

Staat de doorvoerhandel stil, omdat het geld te duur is, dan kan toch gezord worden, dat de levensmiddelen voor eigen gebruik hier nimmer ontbreken.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven enz.

Guone Sindo Arraga, Maria Adams, Cornelia Curiel Gerada Clarenda, Donicio Cartoajene, Josefina de Windt, Eduardo Debrot, Mathilde Danchi, Francisca Eyers, Usila Frans, Mercedes Flores, Juliana Henriquez, Rodolfo Hernandez, Kurt Hofmann, Antoni Jongoo, Tomasilia Lianse, Alberto Lahmann, Maria Iberi, Luis Mantellini, Reini Martinez, Etruida Overmann Servani Pengene, Salvador Pazilli, Salome Prose, Julia Perera Elena Penzo, Isabel Rijna, Carmen Roea, Elena de Sutherland, Marian Shpoo, Reofina Semp, Martina Stekman, Antonia Steba, J. Sutherland, Carlos Sterling, Carmelita Tillman, Neptali Urribarri Zuliana Xops.

Aangeteekende stukken: Amelia P. de Valencia, Manuel St. Da Costa Gomes, S. M. Hagemans, Leo L. Tressler c/o S E L Maduro & Co 1 dos sobut adresá na: Primitiva R de Dorado, Colon, Clorinda Rives, Havana.

Drukwerken: Carmen Alongo, J. Cagninacci, Carlos Sterling.

Zonder adres een exemplaar van „Le Matin".

Abegael Abad, Jozef Adolf, I. M. Broens, Julio Borges. Eduardo Casper, E. L. Evertsz, Lina Eustacio, Maria Fodek, M. Gerstl, Telesforo Henriquez, Emilio Hug, Elias Hooy, a/b sch. Viuda Alegre, Doroteja Inkett, Constance Monsanto, M. A. Medeman, Elisa Olives, Celiano Prades, William Provance, Natalia Vivo, Silla Zefrien.

Aangeteekende stukken: Delvalle Hnos. & Co. en een [illegible] aan Pedro Espejo, Barcelona (Esp.)

Drukwerken Dr. L. Biamon (2).

Dankbetuiging.

Ontvangen van de Heeren J. C. GORSIRA JPEz. een nieuwe tijdtafel van *La Veloce*.

Hiervoor onzen dank!

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 21 Augustus 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.06
ORANJESCHILLEN per KG. 1stkw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.50
HUIDEN per K.G.	„ 0.75
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.20
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„ 3.62½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.75
„ „ 2 „ „	„ 5.25
„ „ 3 „ „	—
„ „ 3 „ „	—
„ „ 4 „ „	—
„ „ 5 „ „ OLA	„
„ „ 6 „ „	„
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	
„ „ 1 van 25 c.M. of minder f	

Dreigend oorlogsgevaar.

De Koningin is 27 Juli 's morgens onverwachts van Het Loo in de Residentie aangekomen in verband met den toestand in het buitenland.

H. M. denkt met het oog daarop in de eerstvolgende dagen hier nog te blijven.

De Koningin heeft onmiddelijk na aankomst een conferentie gehad met den minister-president, Mr. Cort van der Linden.

In den loop van den dag ontving H. M. in conferentie de Ministers van Buitenlandsche Zaken, van Marine en van Oorlog.

De Prinses kwam eerst 's middags, per Koninklijke trein van Het Loo ook in de stad.

Het dreigende oorlogsgevaar in oostelijk Europa doet ook hier de Regeering acht geven op den toestand die bij het uitbreken van den krijg voor de handhaving der onzijdigheid noodig kan worden.

Aan de Departementen, met name die van Oorlog en Marine heerschte heden buitengewone bedrijvigheid.

Na het onderhoud, dat minister Cort van der Linden onmiddelijk na overeenkomst der Koningin in de residentie met H. M. had, werd dienzelfden middag 12 uur een buitengewone Ministerraad gehouden. Daarbij werd verwacht de Minister van Marine, die, te Wijhe met verlof vertoevende, met het oog op de omstandigheden, besloot zijn vacantie af te breken en tegen den middag hier zou komen.

Ook de chef van den generalen staf van het leger, luit.-gen. Snijders, komt tusschentijds van vacantie uit het buitenland, hier terug.

De militaire voorbereidselen in België.

Het is jammerlijk maar al te waar, schrijft het „H. v. A." dato 27 Juli dat het spook van den oorlog ons thans tegengrijnst op afschuwelijker wijze dan ooit het geval is geweest, en dat nu het ergste niet mag gevreesd worden.

De toestand is van dien aard, dat op het ontvangen van inlichtingen uit Berlijn en uit Weenen een conferentie heeft plaats gehad in het kabinet van minister de Broqueville.

Aan de corpsoversten zijn, naar gemeld wordt, inlichtingen gestuurd met het oog op eene gedeeltelijke mobilisatie, het rekwireeren van paarden, enz.

Men heeft de oproepen der verlofgangers, tot vervollediging der effectieven, in overweging genomen.

De legersterkte op oorlogsvoet zou aangevuld worden door het oproepen der klassen van 1912, 1911 en 1910, wat met de lichting van 1913, ons 100.000 man onder de wapens zou geven.

De 6e legerdivisie, die voor de schietoefeningen naar Aarlen moest, verlaat hare garnizoensteden niet en de kaderoefeningen der 5e divisie zijn afgezegd.

Laat ons hopen, dat al die maatregelen overbodig zullen blijken en de vrede toch zal behouden blijven.

Ergerlijk.

De Surinamer een publieke uitvoering te Paramribo beschrijvend, besluit aldus Wij wenschen nog even een paar regels te wijden aan een feit, dat ons bij deze voorstelling niet alleen verwonderd, doch sterk geërgerd heeft. 't Feit is dit.

Zijne Excellentie trad de Gouverneurs loge binnen en werd niet ontvangen met het „Wien Neerlandsch bloed."

Wij informeerden naar de reden waarom de Vertegenwoordiger der Kroon, die de voorstelling met zijne tegenwoordigheid vereerde zonder eenig ceremonieel werd ontvangen en kregen toen een antwoord dat ons ten zeerste speet voor ons uitgaand publiek.

In alle landen is het usance, is het een eerbewijs aan de nationaliteit van dat land bewezen, dat het publiek opstaat als het volkslied wordt gespeeld.

Niet alzoo in Suriname. Koud en onverschillig ziet men het aan hoe de Gouverneur en enkelen slechts opstaan of blijven staan onder het volkslied.

En om die reden, dus terwille van de koelheid van ons publiek, dat niets schijnt te voelen voor die usance, is het volkslied dien avond op verzoek achterwege gebleven.

Wij wenschen dit feit vast te leggen om er te gelegener tijd op te kunnen wijzen, wanneer er geschermd wordt met groote woorden, als „koningsgezind", „gehechtheid aan het vorstenhuis" en wat dies meer zij.

't Is te hopen, dat ons publiek een volgende maal wat beleefder moge zijn tegenover ons volkslied.

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd:

31 ratten.

Uit de Naburige Republieken.

Sto. Domingo.

In den avond van 6 Augustus werd er een wapenstilstand gesloten tusschen Grl. BORDAS en de revolutionnairen te Puerto Plata. De wapenstilstand zal algemeen zijn en 14 dagen duren.

Het geschiedde op aandrijven van Mr. WHITE, Zaakgevestigde der Ver. Staten, die met een paar oorlogschepen gekomen was om tot vrede en rust aan te manen. Kunnen de partijen in deze 14 dagen niet tot eenige afdoende overeenkomst geraken, dan zal Amerika ze dwingen in vrede met elkander te leven.

Het gaat derhalve nu om de souvereiniteit der Republiek. Kunnen de Dominikanen zich zelven niet besturen, dan zullen ze door een vreemde mogendheid geregeerd worden en met ijzeren vuist in bedwang gehouden.

Arm, rijk land!

Buitenland.

Waarom heeft Duitschland thans den Oorlog gewild?

Gelijk wij in onze vorige Buitenlandsche Overzichten hebben geschreven, kan het niemand verwonderen, dat de oorlog is ontbrand. Maar wat wel verwonderen moet, is, dat de Duitsche keizer, die in wellicht critieker omstandigheden den Europeeschen vrede wist te handhaven, thans tot den oorlog is overgegaan, en Oostenrijk, zijn bondgenoot, volgens een ontvangen telegram, aangezet heeft om geen bemiddeling te aanvaarden. Het is zeker, dat **keizer Wilhelm den oorlog gewild heeft.**

Voor deze handelwijze van den vredevorst, zooals de „New-York Times" bij gelegenheid van Wilhelm's 25-jarig regeerings-jubileum anno 1913 schreef, moet dus een reden bestaan. En die reden is er. In de ontvangen mailbladen vinden wij ze klaar genoeg uitgedrukt.

In Duitschland is men sedert vele jaren reeds overtuigd, dat het tot een uitbarsting moest komen, en wel tusschen Rusland en het Duitsche rijk, tusschen Germanen en Slaven. Frankrijk, dat voortdurend op weerwraak zint en de schoone provincies Elzas-Lotharingen terug verlangt, zal dan zeker de partij van Rusland kiezen. Boeken en brochures zijn hierover geschreven en onder het volk verspreid.

Welnu, eenigen tijd geleden is wederom een soortgelijke brochure geschreven. Ze is van de hand van den gepensionneerden eerste luitenant Trobenius, van het Pruisische leger, en getiteld: „Des Deutsches Reiches Schicksal Stunde."

In deze alarmeerende brochure beweert de schrijver, **dat men in het najaar van 1915 elken dag het binnenrukken zal kunnen verwachten van de Fransche en Russische legers, een krijgsmacht zoo geweldig, als er op de wereld nimmer is aanschouwd.**

En dan zal voor Duitschland en zijn bondgenooten het uur slaan, waarop hun lot zich zal bepalen.

Deze brochure heeft ingeslagen. De Duitsche kroonprins zond naar den schrijver een telegram van instemming, luidende: „Ik heb uw brochure met de grootste belangstelling gelezen, en wensch haar onder ons volk de meest ruime verspreiding toe."

Wat deze brochure beoogt, is duidelijk: een snel en krachtig optreden, vóór 1915, wanneer en in Rusland en in Frankrijk de legerorganisatie ten volle is uitgevoerd.

Al dat geschrijf nu is niet de naaste, maar meer een verwijderde oorzaak van de oorlogsverklaring van Duitschland. De naaste oorzaak is **het ongunstig leger-rapport, dat in de Fransche Kamer is uitgebracht.** Met ronde woorden is daar erkend, dat het Fransche leger niet klaar is. Ziehier een kort overzicht van dit verslag, zooals „de Tijd" van 14 Juli ll. het gaf:

„Bij de beraadslaging over de wet, waardoor de ministers van oorlog en marine moeten worden gemachtigd tot het doen van uitgaven voor éénmaal, om te kunnen voorzien in de behoeften van de nationale verdediging, werd n.l. door den rapporteur Humbert over de administratie van oorlog een zóó ongunstig rapport uitgebracht, dat de vergadering erdóór ontstelde en het ministerie [illegible] totaal de kluts bij kwijt raakte. Zeker, de driejarige diensttijd had, zeide Humbert, aan Frankrijk de beschikking gegeven over een groot aantal manschappen, doch er was nog zeer groote krachtsinspanning noodig om de organisatie van materiaal te verbeteren. Want — en hier kwam de rapporteur aan met gruwelijke onthullingen die in staat zijn den Franschen kippenvel te bezorgen — het materiaal, hetwelk de Fransche industrie aan het leger leverde, is, vergeleken bij wat die industrie aan het buitenland zendt, minder waardig geweest! De veldartillerie is op weg inferieur te worden in vergelijking met de Duitsche. Het Fransche leger heeft geen houwitsers en de toestand van de vesting-artillerie is allesbehalve voldoende evenals de artillerie-munitie.

Er komen twee millioen paar schoenen te kort! Wij hebben, zeide Humbert, op het oogenblik geen materieel, om de Moezel en den Rijn over te steken. En hij bevestigde, dat het weerstandsvermogen van de versterkingen en forten tusschen Toul en Verdun onvoldoende is.

Humbert besloot zijn rede met de verklaring, dat de millioenen, door het parlement voor de nationale verdediging gevraagd, volkomen onnut zijn uitgegeven.

Is het te verwonderen, dat deze verklaring groote sensatie deed ontstaan? Wat die Humbert daar zeide, was [illegible] geen kleinigheid. Wat moest men daarvan te Berlijn denken? En wat moest de regeering op dat alles antwoorden? Zij sloeg een allerjammerlijkst figuur.

Messimy, de minister van Oorlog, die Humbert niet kon beantwoorden, daar hij er niet op was voorbereid (!) erkende, dat de meeste feiten, elk op zichzelf beschouwd juist waren, zoo niet op de wijze waarop zij waren voorgesteld, dan toch als uitzonderingen.

Desniettemin hoopte hij, dat de Senaat het program van de regeering zou aannemen, opdat aan den arbeid zoo spoedig mogelijk begonnen zou kunnen worden. Hij nam de verplichting op zich, bij de uitvoering van het program de strengste controle-maatregelen toe te passen, ten einde de verdediging van het land tot de hoogste hoogte op te voeren.

Tot de hoogste hoogte! Clemenceau liet zich door deze schoone belofte niet paaien, doch verklaarde in een rede, die grooten indruk maakte, sinds 1870 geen enkele zitting van het parlement te hebben bijgewoond, die hem zóó met angst en schrik vervuld had als deze. „Wij worden, zeide hij, evenmin geregeerd als verdedigd. Wij staan voor zeer ernstige feiten. De minister van oorlog is verplicht een volledige uiteenzetting te geven van den tegenwoordigen toestand en den weg aan te wijzen tot verbetering."

Het zelfde blad gaf in zijn nummer van 15 Juli nog het volgende:

„Duitsche bladen spreken niet ten onrechte van een Cassandra-stem over Frankrijk's strijdvaardigheid." Die Cassandra-stem is, zooals men weet, Maandag genoord uit den mond van Senator Humbert den rapporteur. Gisteren herhaalde Humbert zijn verpletterend requisitoir. De minister van oorlog antwoordde, dat men in het verleden niet alles heeft gedaan wat noodig was, [illegible] arden verkwist zijn! Tegen het einde van 1914 zal Frankrijk 3020 kanonnen hebben tegen Duitschland 3070, met voldoende munitie. Het materieel van 75 m.M. is beter dan het Duitsche.

De legeradministratie wijdt ernstige zorgen aan zwaar geschut en maakt kanonnen die 12 K.M. dragen. Ook zijn nieuwe pantserschilden in aanmaak.

Alle forten zijn onderling telegrafisch verbonden. Sommige forten aan de Maas dateeren van [illegible], maar deze worden niet meer beschouwd als te behooren tot slagveld-materieel. Nog dit jaar zal het bruggen-materieel worden gemaakt.

Aan den aankoop van schoeisel zullen de toegestane gelden worden besteed.

Het program betreffende de instructiekampen zal in 1918 zijn uitgevoerd.

De minister verklaarde, dat met het huidige program talrijke verbeteringen kunnen worden aangebracht, maar dat het verzuim niet meer is in te halen.

Een poover antwoordje — op den dag van de groote revue, waarbij het volk jaarlijks met wat geblikker en geschitter en muziek beloond wordt voor de reusachtige legeruitgaven en voor de niet te controleeren wijze waarop zijn zuur opgebrachte penningen besteed worden. Het einde van het droevige liedje was gisteren, dat een motie, strekkende om aan de legercommissie op te dragen aan den senaat rapport uit te brengen betreffende den toestand van het leger-materiaal, benevens een begrooting op te maken van de vereischte uitgaven door genoemd lichaam met algemeene stemmen aangenomen werd."

De Fransche bladen hebben naar aanleiding van deze zitting het hunne gezegd, en zijn verontwaardigd.

De nationalistische „Echo de Paris" werpt de blaam op de radicalen, die zich eerst tegen de wet op den driejarigen dienstplicht hebben verzet en nu de noodzakelijke verbetering van het oorlogsmaterieel willen tegenhouden.

Volgens den „Figaro" is de minister van oorlog Messimy, mede verantwoordelijk voor de gebleken misstanden. In 1906 heeft hij als rapporteur over de begrooting van oorlog geschreven, dat het dwaasheid was de militaire toerustingen van Duitschland blindelings na te apen en zooveel mogelijk beperking van de begrooting bepleit. Men mag niet aarzelen — zeide hij destijds — elk jaar ettelijke millioenen van de oorlogsbegrooting te schrappen en ze te bestemmen voor verzekering tegen ziekte [illegible] lijden.

„De onthullingen van Senator Humbert", zegt de „Eclair", „welke onthullingen door het optreden van Clemenceau nog verscherpt worden, dragen niet bij tot de verslechtering van den tegenwoordigen toestand. Te midden van deze verwarring aanvaardt de president morgen de reis naar Rusland."

Kolonel Rousset, de militaire medewerker van de „Gaulois", steekt bij zijn beoordeeling daarenboven nog een pluim op den hoed van Duitschland en zegt:

„Indien Duitschland groote dingen gedaan heeft, indien het op 't oogenblik een leger bezit, dat misschien niet beter is dan het onze, doch dat buitengewoon goed is toegerust, dan ligt de oorzaak niet dáár, dat het rijker is of meer vaderlandslievend gezind, dan wij. Maar dan komt dit, zooals senator Humbert geschreven heeft, omdat dáár aan het hoofd een leidende wil staat, die een bewonderenswaardig geordende stuwkracht geeft aan alle takken van openbaren dienst."

Deze onthullingen zijn natuurlijk aan Duitschland niet onbekend gebleven. Wat nog sterker is; deze legerdebatten zijn in de diplomaten tribune van het Senaatsgebouw bijgewoond door den Duitschen gezant te Parijs, baron Von Schön.

„Zeer bescheiden, maar scherp luisterend," schrijft de „Figaro", „bracht de gezant meermalen de hand aan zijn oor, om te midden van het rumoer geen woord te missen van de onthullingen, die daar gedaan werden."

De conclusie lag nu voor Duitschland voor de hand. Nu is de tijd nog gunstig om met succes een oorlog tegen Frankrijk-Rusland te voeren.

En de Vredevorst, Keizer Wilhelm, sprak ditmaal: **Oorlog uit zelfbehoud.**

VERLOOFD:

John M. Sprockel

Hoofdonderwijzer

EN

Augusta C. A. Mommers

Tilburg.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 15 AUG. — 29 AUG.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	15 Aug.	New-York	15 Aug.	Maracaibo
Pr. der Nederl.	N C v. Banren	15 „	Amsterdam	16 „	New York
Merida	A Johanson	17 „	Maracaibo	17 „	La Guayra
Merida	A Johanson	19 „	La Guayra	20 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	20 „	Maracaibo	20 „	New-York
Caracas	Furst	20 „	New-York	20 „	La Guayra
Prins Maurits	N de Boer	22 „	New-York	23 „	Amsterdam
Medea	H R Regoort	25 „	Colón	25 „	Amsterdam
Caracas	Furst	26 „	La Guayra	26 „	New-York
Merida	A Johanson	26 „	Maracaibo	26 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	29 „	New-York	29 „	Maracaibo
Jan v Nassau	V d. Est	29 „	Amsterdam	30 „	New-York
Asian	W E Wood	21 Aug.	Liverpool	22 Aug.	New Orleans
Jupiter	Dagnall	15 „	Pto Colombia	17 „	Pto Colombia
Legazpi	E Azachi	16 „	Colón	16 „	Barcelona
Toscana	F Ferraro	26 „	Genova	26 „	Colón

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Christina H	15 Aug.	Pto Cabello	*Nereida H*	15 Aug.	Maracaibo
Sirena H	15 „	Maracaibo	*Estelle H*	17 „	Aruba
Diana V	16 „	Vela de Coro	*Virginia H*	17 „	Vela de Coro
India A	18 „	Pto Rico	*Diana V*	18 „	Vela de Coro
Hirondelle H	18 „	Maracaibo	*Quisqueja D*	18 „	Sto Domingo
Rosa Maria	19 „	Bonaire	*India A*	21 „	Pto Rico
Estelle H	21 „	Aruba			
Virginia H	21 „	Vela de Coro			

De **ESTELLE** gaat waarschijnlijk 25 Augustus naar de Bovenwindsche Eilanden.